

Filosofie a instituce

Živé, tj. žijící filosofování potřebuje vyrůstat z jakéhosi filosofického „podhoubí“; i když je vždy záležitostí zcela individuální, potřebuje mít možnost zapouštět své kořeny do „živné“ půdy, totiž do prostředí již nějak filosofováním prorostlého a zpracovaného. Nové myšlenky potřebují vyrůstat z myšlenek starších, někdy dokonce nejstarších. Tak jako každý filosof musí být nějak zakotven ve své době, tedy ve své přítomnosti, musí být dost důkladně zakotven v myšlení jiných, zejména starších i nejstarších filosofů. A tak jako nikdo nedokáže obsáhnout celou svou přítomnost a vztáhnout se k ní, tak – a tím spíše – nikdo nedokáže čerpat ze všech současných a tím méně minulých filosofů (a vůbec myslitelů). Proto si každý musí vybírat, a to znamená již uplatňovat určitá svá hlediska a sledovat určité své programy a projekty. A právě pro usnadnění přístupu k textům a zprávám, vůbec informacím, bez kterých se nikdo neobejde anebo bez újmy na své práci nemůže obejít, vzniká potřeba jakýchsi organizačních jednotek a pracovišť, později přímo institucí, jejichž cílem je příslušné informace a materiály shromažďovat, třídít a pořádat, aby tak vše bylo k dispozici těm, kdo to pro své individuální, jedinečné filosofování mohou a často přímo musí upotřebit a nějak toho nově využít. Bohužel se tím vždy zároveň otvírá jakási neblahá možnost ovlivňování toho, jakým způsobem jsou myslitelé vedeni k tomu, aby se spíše seznámili s jedněmi materiály než s jinými. Děje se tak oběma způsoby: jeden typ filosofování (a příslušné materiály) jsou snadno dostupné a jsou doporučovány, jiné jsou bagatelizovány a příslušné materiály jsou méně dostupné. Ale je tu ještě jiné nebezpečí: institucionalizace nikdy nemůže spočívat jen v organizaci pomocných prostředků, ale vede k tomu, že je zhusta vlastní filosofování směřováno a zaměřováno s „nefilosofickým“ zacházením s filosofií z jakési odborné distance, takže vnější aspekty filosofování jsou považovány za důležitější součást „znalostí“ než směřování k tomu, co náleží k nejvlastnějším tématům *každé* filosofie (tj. opravdové filosofie, *orthé filosofie*). „Pravou“ filosofií je třeba chápat jako lásku k pravdě a úsilí o co nejlepší výkony ve službách pro pravdu a její vyjevení a prosazení; ale protože nelze o pravdě rozhodovat jejím vymezením předem, nelze takto předem vymežit ani „pravou filosofií“. Takže jestliže filosofie spočívá ve službě pravdě, je to pravda, která rozhoduje o tom, co je pravá filosofie, a nikdy to nemůže rozhodovat nějaká instituce.

(Písek, 110430-1.)